

Sammen mot atomvåpen

AKTUELT I FORENINGEN

INGRID RISE FRY

ingrid.rise.fry@legeforeningen.no

Kommunikasjonsavdelingen

Norske leger mot atomvåpen inviterte til samtale om de medisinske konsekvensene av atomvåpen i forbindelse med utdelingen av Nobels fredspris.

ALVORLIG SITUASJON: – Nagasaki var det siste stedet for en atombombeeksplosjon. Vi frykter at slik situasjonen er nå, så kan dette skje igjen. Jeg er veldig bekymret for kommende generasjoner, uttrykte Dr. Masao Tomonaga, overlevende fra atomvåpenangrepet mot Nagasaki og tidligere direktør ved Røde Kors-sykehuset i Nagasaki. Foto: Troy Gulbrandsen.

Organisasjonen Nihon Hidankyo mottok Nobels fredspris i 2024 for sin innsats for en atomvåpenfri verden, og for å vitne om hvorfor atomvåpen aldri må brukes igjen. Historiene til de overlevende etter bombingene står i sentrum av organisasjonens innsats for å avskaffe atomvåpen. Norske leger mot atomvåpen inviterte til møte i Legenes hus 11. desember for en samtale med Dr. Masao

Tomonaga, som blant annet er aktiv i Nihon Hidankyo. Dr. Tomonaga er overlevende fra atomvåpenangrepet mot Nagasaki og tidligere direktør ved Røde Kors-sykehuset i Nagasaki.

– Det er en alvorlig situasjon verden står i nå. Nagasaki var det siste stedet for en atombombeeksplosjon. Vi frykter at slik situasjonen er nå, med flere kriger gående både i Ukraina og på Gaza, kan dette skje igjen. Jeg er veldig bekymret for kommende generasjoner, uttrykte Tomonaga.

«Utover de menneskelige lidelsene og dødsfall der og da, ser vi at de overlevende er preget av senskader i lang tid etterpå»

I tillegg til en innledning fra presidenten i Legeforeningen, Anne-Karin Rime, ønsket styremedlem i Norske leger mot atomvåpen, Helene Kolstad Skovdahl, velkommen. Hun mente fredspristildelingen i år var et signal om hvor viktig arbeidet mot atomvåpen er:

– Ved et atomvåpenangrep vil ingen stat eller organisasjon kunne yte tilstrekkelig medisinsk hjelp. Skadene vil være enorme, og strålingsfaren for stor. Dette utfordrer legers grunnleggende plikt til å hjelpe ved akutt nød. Derfor engasjerer leger over hele verden seg for å forebygge en slik katastrofe gjennom arbeid for å avskaffe atomvåpen, uttrykte Skovdahl.

Overlevende med sterk historie

Masao Tomonaga var to år gammel da hjembyen Nagasaki ble bombet. Han utdannet seg til lege og ble sentral i forskningen på medisinske konsekvenser av atomvåpen. Han ble direktør for Røde Kors-sykehuset i Nagasaki, som behandlet sykdommer og skader som skyldtes atombombeangrep.

– Utover de menneskelige lidelsene og dødsfall der og da, ser vi at de overlevende er preget av senskader i lang tid etterpå. Leukemi og kreftsvulster dukker opp i bølger. Fremdeles spores nye sykdomstilfeller og dødsfall tilbake til atombombene mange tiår etter selve eksplosjonen, uttrykte Tomonaga.

Norske leger mot atomvåpen ønsket med dette møtet å lytte, lære og reflektere over arbeidet som fortsatt må gjøres for å sikre en tryggere verden uten atomvåpen.

– Vår erfaring er at det å møte overlevende fra atombombeangrepene i Hiroshima og Nagasaki er det som gir det sterkeste inntrykket. Å se de bildene som vises i dag og høre hva overlevende forteller om egne opplevelser, men også om de historiene han har møtt gjennom sitt legearbeid, setter seg jo i sjela, sa Skovdahl.

Hun var opptatt av at også Norge må bidra i dette arbeidet:

– Det har vært jobbet over lang tid for å få på plass et atomvåpenforbud, og det er vedtatt i FN. Det er flere og flere land som nå får det verifisert i sine egne lover. Men vi sitter faktisk igjen med at Norge ikke har signert denne avtalen og ikke deltar i diskusjonen om dette internasjonalt, sa Skovdahl.

Norge har ikke signert avtalen ettersom det vil komme i konflikt med landets NATO-medlemsskap, opplyste Utenriksdepartementet i 2023.

– Vi jobber for å påvirke den norske staten til å signere avtalen og jobbe for å forebygge de dramatiske konsekvensene en atomvåpendetonasjon har, sa Skovdahl.

Publisert: 20. januar 2025. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.25.01.13

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 22. mars 2026.